

door Jean H. Creuwels, IVN Eijsden

Voor deze wandeling starten wij op de parkeerplaats bij de kerk van Margraten. De tocht is zo'n 20 kilometer lang.

Onze wandeling gaat grotendeels over het hoogterras, ooit gevormd door de Maas tijdens het Pleistoceen. De oppervlakte is nagenoeg volledig bedekt door vruchtbare leem. Er zijn geen echte bergen, enkel enige dellen en grubben richting midden- en laagterras. Dellen zijn komvormige landschapselementen, ontstaan door de afvoer van een deel der bovenlaag toen deze ontdooid. Wij lopen o.a. door de Rourdel en Hoonderdel, tussen Banholt en Bruisterbosch. Grubben zijn steilere uitsnijdingen van hoogterras naar midden- en naar laagterras. Vaak gebruikt door de mens, indien niet te steil als verbindingsweg. De wandelaar kan goed zien dat dit voormalig kleinschalig landbouwgebied volledig ten offer is gevallen aan de grootschaligheid. Praktisch geen hoogstam meer te zien, enkel wat laagstamboomgaarden en velden en nog eens velden. In de winter zo kaal als een bijartlaken, voor de liefhebber van vergezichten en lekker uitwaaien een must.

Wij gaan richting Rijksweg en steken die over, de Dobbelsteijnstraat in. Na 100 meter direct rechts de veldweg in die ons ten zuiden van het Amerikaans kerkhof naar Honthem voert. Op een T-splitsing lopen wij naar rechts. Voorbij de boerderij met huisnummer 43 komen we op een kruising. Wij gaan rechtdoor de veldweg in. Bij een splitsing houden we rechts aan en lopen in de richting van een controlepaal van de Gasunie.

Op een T-splitsing wandelen we naar links en volgen het witte wandelpaaltje.

Na 1 km gaat de veldweg over in een dalende holle weg en we komen uit bij een verharde weg, de weg Eckelrade-Honthem.

De bossage rechts van ons heet het kraaienbos, blijkbaar in vroeger jaren een slaappleaats van deze vogels. In het bosje bevindt zich een uitgebreide dassenburcht. Men vindt er qua flora de echte voorjaarsbloeiërs als bosanemoon en speenbuid. Ook de gele dovenetel voelt zich er thuis. Qua insecten zijn er waarnemingen van het vliegend hert en de meikever.

Wij bevinden ons op een soort vijfsprong met rustbank en veldkruis. Rechts van ons ook een van de vele spaarbekkens, in ons landschap aangelegd om de wateroverlast te beperken. Wij steken de verharde weg over en gaan de 2^e veldweg links in, blauwe paal. Onderweg zien wij in de verte links voor ons de kerktoren van Margraten. Na ca. 1 km kruisen wij een brede verharde weg (Eckelrade-Bruisterbosch), die wij oversteken en wij vervolgen in dezelfde richting, nog blauwe paal. Een zijweg rechts negeren we. We komen uit op de grote straat in Herkenrade bij de Mariagrot.

Deze grot, om Maria te kunnen aanroepen, is in 1942 geplaatst door de Herkenradenaren om steun en troost in oorlogstijd en om het beëindigen van deze ellende te bespoedigen via gebed. De grot werd in 1998 volledig gerestoureerd.

Hier gaan wij naar rechts en na een tweehonderdtal meters bij huisnr. 21 naar links een veldweg, de Roskuil, in.

Deze volgen wij al dalend, in een graft rechts zien wij een dassenburcht.

Bij de splitsing, ter hoogte van het eiland van Tebannet, houden wij rechts aan en lopen richting verharde weg die wij in de verte zien. Ook nu passeren wij weer een waterspaarbekken.

Bij de verharde weg gekomen steken wij die recht over en vervolgen onze weg naar links, achterom de bermbegroeiing. Niet over de gevaarlijke weg lopen dus. Wij komen bij een veldweg en gaan naar rechts. Deze weg, de Trichterweg, blijven we volgen, negeren het pad rechts naar de Heerkuil waar een bank staat, buigen naar links en passeren een alleenstaande boerderij.

Vroeger woonden hier de gebroeders Sjeng en Emiel Hendriks die triomfen vierden op de vaderlandse paardenrenbanen met hun toppaard Cherry Spencer. Na een klim arriveren wij op de verbindingsweg Libeek-Mheer. Hier kunnen wij niet anders, moeten links deze grote weg op. Na de eerste huizen rechts aanhouden en omhoog. Wij komen bij de kerk van Mheer¹ waar wij voorzichtig de grote weg oversteken en gaan achter de harmoniezaal het Mheerderbos in dat wij dalend volgen. Voor degene die even wil pauzeren kan een bezoek aan het ouderwetse dorpscafé van Huub Quanten de gelegenheid zijn om even te proeven van hoe het vroeger was. Beneden houden wij links aan en lopen door tot aan de verharde weg.

Wij lopen nu in feite door een droogdal, dat ter hoogte van het gehucht Ter Horst begint en onder het Mheerderbos door loopt, langs de "sjteeg" richting Hoogbos, alwaar het "d'r Laop" heet. Vroeger in lang vervlogen tijden was het een drassig en nat gebied waaraan Mheer zijn dankt. "Mere" betekent niets anders dan "drassige plaats". Onder Libeek loopt het dal

richting 's Gravenvoeren, waar het de naam "de Greb" heeft, om uiteindelijk af te wateren in de Voer. Bij hevige stortbuien, zoals er enkele midde jaren tachtig in de vorige eeuw plaats vonden, stroomt er een kolkende beek.

Wij gaan die weg op rechts omhoog. De omgeving is karakteristiek voor de hele tocht. Steeds over al dan niet verharde wegen tussen akkers en weilanden. Hier en daar een bossage en een hellingbosje. Geen echt klimwerk, maar lichtjes stijgen en dalen door het golvende landschap. De wegen kunnen modderig en nat zijn. Bijna boven gaan wij naar links de veldweg in, een geel en bruin gemarkeerde route. Al lopend komen wij uit op de verharde Voerenstraat. Links aanhouden en volgen.

Weldra passeren wij een gedenkkapel uit 1959 ter ere van Sint Cornelis opgericht door de familie Slenter-Scheepers. Wij komen in het Noorbeekse gehucht Terlinden en houden op de kruising links aan, lopen nu richting Banholt. Na ca. 100 m gaan we rechts een onverharde, dalende veldweg in. Onderweg passeren wij spaarbekkens en op het eind is de weg echt hol, hij stijgt lichtjes, en hier bevindt zich een

fraaie dassenburcht. Helaas moeten ook deze dassen de verharde wegen in hun foerageergebied oversteken. De Groenstraat is een mini-dassenkerkhof.

Wij steken de verharde weg (Groenstraat) recht over en vervolgen ons pad, een min of meer verharde weg. Nadat we een weg van links gepasseerd zijn houden wij bij de volgende splitsing rechts aan. Wij negeren een zijweg en komen bij een bredere veldweg. Dit is de Eijsderweg, met aan de kant een veldkruis met opschriften die dateren uit 1776, een oudje dus. Wij gaan naar rechts, volgen de Eijsderweg enige honderden meters en gaan bij de eerste kruising, bij een veldkruis, naar links. Een weg door de Enderpoel die naar links draait, wij ook dus. Bij een kruispunt gaan we naar rechts en komen uit op de grote weg Honthem naar Margraten, de Dobbelsteijnstraat geheten naar de uit eind 17^e / 18^e eeuw stammende laathoeve Dobbelsteijn, die wij aan de overkant zien liggen. Wij houden weer rechts aan, steken de Rijksweg over en zijn zo terug bij ons vertrekpunt.

Ik hoop dat u genoten hebt van deze akkerwandeling en zal het op prijs stellen als u mij informeert over uw bevindingen.

JHC

ⁱ Wetenswaardigheden over het Margratens kerkdorp Mheer.

Als een zichzelf respecterend Limburgs dorp kent het kleine Mheer een rijk verenigingsleven. Zeer zeker gesteun door de grafelijke familie De Loe die al sedert 1700 kasteel Mheer bewoont. Een van de voornaamste feesten in het dorp is het Bronkfeest waarvoor Harmonie en Schutterij zich speciaal inzetten.

De schutterij kent natuurlijk ook het schieten op de vogel en is een trouwe deelnemer aan het O.L.S. en de diverse regionale schuttersfeesten.

Daarnaast zorgt de Jonkheid elk jaar voor het plaatsen van een nieuwe den voor de kerk naast het dorpscafé. Dit is een gebeuren op zich met traditionele voorschriften die nauwgezet in acht worden genomen. De den wordt door de Jonkheid in het bos van Epen gekapt en ondaan van alle zijtakken op de kop na. Dan wordt hij op de dennenwagen geplaatst. Deze wordt getrokken door talrijke boerenpaarden in vol ornaat en zo trekteen fraaie stoet op Mheer aan. Onderweg zijn de nodige rustplaatsen. Aangekomen op de plek van de bestemming staan de gehuwde mannen klaar om de den te plaatsen. Dit hele gebeuren duurt nagenoeg van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat en is zeer dorst bevorderend.

Bij een bronkfeest hoort een processie en bij die processie hoort processiemuziek. De Harmonie van Mheer heeft een 10-tal traditionele processiemarsen op CD gezet, voor elke blaasmuzieklovede Limburger een must.

Om het Mheerse verleden niet verloren te laten gaan is er sedert enkele jaren een Heemkunde vereniging actief.

En dat het eerste elftal van de voetbalvereniging van Mheer al jarenlang de beste is van alle Margratense kerkdorpen weet iedere amateurvoetballiefhebber in het zuiden.